

СЕКЦИЈА ЗА ИСТОРИЈУ МЕДИЦИНЕ
СРПСКОГ ЛЕКАРСКОГ ДРУШТВА

**XV КОНГРЕС
ИСТОРИЧАРА МЕДИЦИНЕ
„800 ГОДИНА СРПСКЕ МЕДИЦИНЕ“**

Национални конгрес
са међународним учешћем

Манастир Свети Прохор Пчињски
10–14. јун 2024.

Број акредитације: А-1-1223/24

**XV КОНГРЕС ИСТОРИЧАРА МЕДИЦИНЕ
„800 ГОДИНА СРПСКЕ МЕДИЦИНЕ“**

НАУЧНИ ОДБОР

Проф. др Милан С. Бреберина (председник)
Проф. др Милан А. Недељковић
Прим. др сц Петар Пауновић
Прим. др Владимир Сакач
Др сц Јелена Јовановић Симић

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР

Проф. др Драган Микић (председник)
Прим. др Милче Чанковић-Кадиевић (секретар)
Др Зоран Вацић

РАДНО ПРЕДСЕДНИШТВО

Проф. др Драган Микић
Генерал у пензији доц. др Вељко Тодоровић
Проф. др Радмила Гудовић
Проф. др Душанка Добановачки
Прим. др Нада Лазовић
Др Зоран Вацић

Фотографија на насловној страни: Преподобни Прохор Пчињски
(извор: <https://www.svprohor.org/>)

XV КОНГРЕС ИСТОРИЧАРА МЕДИЦИНЕ „800 ГОДИНА СРПСКЕ МЕДИЦИНЕ“

ПОНЕДЕЉАК 10. ЈУН 2024.

16.45–17.45: ОТВАРАЊЕ КОНГРЕСА

Председник Секције за историју медицине Др Зоран Ваџић

Његово Преосвештенство Епископ Врањски г. Пахомије

Његова екселенција амбасадор Републике Пољске г-дин Рафал Перл

Градоначелник Врања др Слободан Миленковић

Начелник Управе за војно здравство бригадни генерал др сц. вет. мед.
Радивоје Анђелковић

Председник Научног друштва за историју здравствене културе
Војводине прим. др Владимир Сакач

Председник Српског лекарског друштва проф. др Милан Недељковић

Додела њризнања

17.45–19.00 *Mensch* (документарни филм о проф. др Лудвику
Хиршфелду, режија Pawel Wysoczanski, 2023)

19.00–19.15 Разговор о филму, модератор доц. др Вељко Тодоровић

19.15–19.50 Промоција књиге Марине Ј. Јањић „Лекари Врањанци
школовани на европским универзитетима“ (о књизи говоре: проф. др
Драган Микић, др Зоран Ваџић и аутор прим. др Марина Ј. Јањић)

19.50–20.00 Отварање изложбе о доктору Милану Николићу (кустос
Снежана Добрић, Музеј Војводине Нови Сад)

20.30 СВЕЧАНА ВЕЧЕРА

УТОРАК 11. ЈУН 2024.

I САСТАНАК

Радно њредседништво: ѡроф. др Драган Микић, др Зоран Ваџић,

7.40–8.00 Радмила Гудовић, Биљана Срдић-Галић, Синиша С. Бабовић,
Душанка Добановачки: Да се не забораве

8.00–8.20 Нада Петровић: Доктори Жарко и Лидија Фогараш

8.20–8.40 Вељко Тодоровић, Радивоје Анђелковић: Публицистички рад санитарског ђенерала др Жарка М. Рувидића

8.40–9.00 Бојана Б. Петровић: Десанка Рувидић Околичањи – прва жена школовани фармацеут у Србији

9.00–9.20 Ненад Ђорђевић: Трагична судбина два страна лекара у Смедереву крајем Првог светског рата

9.20–9.40 Томислав Р. Симоновић: Доктор Борислав Петровић (1893 – 1980) – живот и рад у Врању

9.40–10.00 Дончо Донеv, Александар Ставридис, Нада Поп-Јорданова, Илија Глигоров: Доајени из Македоније, Србије и Хрватске који су допринели оснивању и почетном развоју Медицинског факултета у Скопљу

10.00–10.20 Алекса Лековић, Слободан Николић: Форензичка збирка Института за судску медицину у Београду

10.20–10.40 *пауза*

10.40–11.00 Слободан Николић, Алекса Лековић: Милован Миловановић и Едуард Милославић – колеге и пријатељи

11.00–11.20 Сања Миленковић, Маја Милорадовић, Драгана Давидовић: Душан Радић (1892–1938) – лекар и књижевник – „благ доктор“ у Врњачкој Бањи

11.20–11.40 Душан Лалoшевић: Примаријус др Милан Николић, други директор Пастеровог завода у Новом Саду

11.40–12.00 Biljana Bauer: Mr. ph. Franjo Bauer and his contribution to the development of pharmacy

12.00–12.20 Бранислава Божић, Зоран Вацић: Доктор Никола Николић (1896 – 1986) – прилози за биографију

12.20–12.40 Нада Лазовић, Зоран Антоновић, Миша Раичевић: Велики доктори малих вароши – лекарска породица Бошковић

12.40–13.00 Марина Ј. Јањић: Доктор Душан Копша, дерматовенеролог (1885-1923) – још један лекар породице Копша

13.00–13.20 Дончо Донеv, Нада Поп-Јорданова, Александар Ставридис: Маларија као здравствени и социјално-медицински проблем и њено искорењивање у Македонији

13.20–13.50 *дискусија*

II САСТАНАК

*Радно њредседништво: ѡроф. др Душанка Добановачки,
доц. др Вељко Тодоровић*

15.00–15.20 Марта Вукотић Лазар: Примаријус др Светозар Живојновић (1899-1981) и његов значај у оснивању и унапређењу рада Јадранског природног лечилишта у Игалу

15.20–15.40 Марина Ј. Јањић: Доктор Стојан М. Николић (1895 – 1982) – „И ја нешто урадих за човека“

15.40–16.00 Гордана Оцић: Александар Р. Лурија : великан неуропсихологије 20. века

16.00–16.20 Душан Јованчевић: Скривене библиографије српских лекара и фармацеута у периодици XIX и XX века

16.20–16.40 Зорица Мркоњић, Јасмина Арсић, Сена Михаиловић Милошевић, Светлана Стојков: Биљка расковник у српској традицији и култури

16.40–17.00 Гордана Лазаревић: Од „Кочине крајине“ до далеког Земеринга – објаве Владана Ђорђевића у српским часописима и листовима

17.00–17.20 Татјана Вујковић, Снежана Павловић-Бајовић: Петар II Петровић Његош – медицинско-антрополошки осврт

17.20–17.40 Зоран Ваџић: Космологија античке медицине заснована на учењима Хипократове школе са Коса и Галена

17.40–18.00 *дискусија*

18.00 *Обилазак испоснице Св. Прохора Пчињског*

21.00 *„А песма је моја голема“ – вече традиционалне врањске музике.*

СРЕДА 12. ЈУН 2024.

III САСТАНАК

*Радно ѡредседништво: ѡроф. др Драган Микић,
доц. др Вељко Тодоровић*

7.40–8.00 Зоран Кинђић: Дезинтегришућа природа зла

8.00–8.20 Бојан Јовановић: Антрополошки аспекти зла

8.20–8.40 Владимир Ђурђевић: Зло и болест као лишеност

8.40–9.00 Јасмина Ахметагић: Адолф Хитлер Ерика-Емануела Шмита: генеза зла

9.00–9.20 Ана Милошевић: Различити концепти зла и њихов одраз у уметности

9.20–9.40 Петар Станојловић: Зло у покретним сликама

9.40–10.00 пауза

10.00–10.20 Ненад Бојков: Примена генетских технологија у аспекту православног богословља

10.20–10.40 Драгана Михаиловић: Од патернализма према психијатријским пацијентима до апсолутизације начела аутономије

10.40–11.00 Слободанка Илић-Тасић, Јасмина Радовановић: Разматрање зла кроз историју медицине укључујући духовно и научно поимање епилепсије и психозе

11.00–11.20 Зоран Вацић, Бранислава Божић: Тортура као узрок траума Голооточких логораша

11.20–11.40 Синиша Павловић, Јасмина Поповић, Данијела Чоловић: Тамна страна душе

11.40–12.00 *дискусија*

12.00–12.20 Зоран Д. Јевтић: Терапија паразитских болести животиња и људи кроз векове

12.20–12.40 Игор Јовичић: Лекарски извештаји о заразним болестима у Краљевини Србији 1887. године

12.40–13.00 Лука Николић: Активност Оркестра музике Коњичке дивизије у Бизерти и северној Африци од 1916. до 1919. године

13.00–13.20 Ивана Б. Петровић, Слађана Димић, Милче Чанковић Кадијевић: Благотворна хумана, здравствена и морална делатност : Српско друштво црвеног крста 1912–1914.

13.20–13.40 Љубица Урошевић: Медицина у Научном програму Радио-телевизије Србије – првих 30 година (1970 – 2000)

13.40–14.00 *дискусија*

IV САСТАНАК

*Радно председништво: проф. др Радмила Гудовић,
дрим. др Нада Лазовић*

15.00–15.20 Зоран Д. Јевтић: „Прва српска овлашћена фабрика за производњу поврћа, воћа и меса“ из Станова код Крагујевца

15.20–15.40 Ана Милошевић: Мисија болничарки Америчког Црвеног крста у Паланци 1919. године

15.40–16.00 Душанка Добановачки, Желимир Микић: Енглеско-југословенска дечја болница у Сремској Каменици – забрављено добротинство

16.00–16.20 Елеонора Гвозденовић, Јован Малинић, Олга Дуловић, Наташа Катанић: Прилог проучавању развоја наставе на Медицинском факултету у Београду

16.20–16.40 Јасна Трбојевић-Станковић, Славиша Савић: Развој службе за хемодијализу у КБЦ „Драгиша Мишовић – Дедиње“

16.40–17.00 Волођа Ђуковић: Страни лекари Округа пријеполског (1919-1922) – руски лекари

17.00–17.20 Илинка Вуковић, Душанка Крајновић: Ручна аптека Кнеза Александра Карађорђевића

17.20–17.40 пауза

17.40–18.00 Ђорђе Вуковић: Здравствене прилике у српским земљама у време цара Уроша

18.00–18.20 Ивана Јаношевић, Дејан Ковачевић: Срећно место: прича о обреновачкој минералној води

18.20–18.40 Јелена Манојловић: „Стоматин“ из лабораторијума апотекара мр Милана Ковачевића

18.40–19.00 Снежана Савић: Феродовим – Лековити специјалитет апотеке у Мостару

19.00–19.20 Нела Пушкаш: Улога др Александра Костића у настанку и развоју медицинских филмова

19.20–19.55 Медицински филмови проф. Александра Костића:

(1) *Ресекиција желуца*, оператор проф. Миливоје Костић, сниматељ Коста Новаковић, режија проф. Александар Костић (трајање филма 15 минута)

(2) *Операција тумора кичмене мождине*, оператор проф. Слободан Костић, сниматељ Коста Новаковић, режија проф. Александар Костић (трајање филма 20 минута)

19.55–20.30 *дискусија*

ЧЕТВРТАК 13. ЈУН 2024.

7.30–9.30 Литургија

11.00–16.30 Излет у Северну Македонију (Кокино, Зебрњак, Старо Нагоричано)

17.00–18.30 *Још једно њролеће* (документарни филм о епидемији великих богиња у СФРЈ 1972. године, режија Младен Ковачевић, 2023)

18.30–19.00 Дискусија (разговор о филму, модератор доц. др Вељко Тодоровић)

19.00–19.30 Затварање Конгреса

ПЕТАК 14. ЈУН 2024.

9.00 Полазак из манастира

10.00–13.30 Разгледање Врања

13.30 Ручак

15.30 Полазак за Београд

АУТОРИ РАДОВА САОПШТЕНИХ НА КОНГРЕСУ

(по азбучном реду)

Др Јасмина Ахметагић, научни саветник, Институт за српску културу
Приштина –Лепосавић

Проф. др Биљана Бауер, редовни професор, Фармацеутски факултет,
Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопље, Северна Македонија

Мр фарм. Бранислава Божић, Секција за историју медицине СЛД,
Београд

Мр Ненад Бојков, теолог, Православна епархија Врањска, Врање

Др Зоран Ваџић, Академија медицинских наука СЛД, Београд

Др Татјана Вујковић, специјалиста психијатрије, Републички фонд
пензијског и инвалидског осигурања, Београд

Др Ђорђе Вуковић, специјалиста хигијене, Завод за јавно здравље
Ваљево

Прим. др Илинка Вуковић, специјалиста интерниста – реуматолог у
пензији, Београд

Проф. др Марта Вукотић Лазар, ванредни професор, Филозофски
факултет Приштина – Косовска Митровица

Проф. др Елеонора Гвозденовић, Медигруп болница, Београд

Проф. др Радмила Гудовић, пензионисани редовни професор
Медицинског факултета у Новом Саду

Проф. др Душанка Добановачки, пензионисани ванредни професор
Медицинског факултета у Новом Саду

Проф. др Дончо Донеv, пензионисани редовни професор Медицинског
факултета у Скопљу, Северна Македонија

Прим. мр. сц. др Ненад Ђорђевић, специјалиста опште хирургије, ОБ
„Свети Лука“ Смедерево

Владимир Ђурђевић, дипломирани филозоф, Филозофска комуна,
Београд

Др сц. Слободанка Илић-Тасић, специјалиста неуропсихијатрије у
пензији, Ниш

Ивана Јаношевић, Дипломирани библиотекар саветник, Библиотека
„Влада Аксентијевић“, Обреновац

Прим. мр сц. др Марина Ј. Јањић, специјалиста гинекологије и акушерства, Општа болница, Здравствени центар Врање

Др сц Зоран Д. Јевтић, Пензионисани научни сарадник Факултета ветеринарске медицине у Београду

Др Бојан Јовановић, научни саветник у пензији, Ниш

Душан Јованчевић, самостални књижничар, Библиотека Матице српске, Нови Сад

Игор Јовичић, мастер историчар, архивист, Државни архив Србије, Београд

Проф. др Зоран Кинђић, редовни професор, Факултет политичких наука, Београд

Мр Гордана Лазаревић, библиотекар саветник, Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, Београд

Прим. др Нада Лазовић, специјалиста пнеумофтизиолог у пензији, Чачак

Проф. др Душан Лалошевић, редовни професор, Медицински факултет, Нови Сад

Др Алекса Лековић, асистент Институт за судску медицину „Милован Миловановић“, Медицински факултет Универзитета у Београду

Мр. фарм. Јелена Манојловић, кустос Музеја за историју фармације Фармацеутског факултета, Београд

Проф. др Сања Миленковић, редовни професор, Медицински факултет, Београд

Др Ана Милошевић, историчар уметности, архивист, музејски саветник, Историјски архив „Верослава Вељашевић“, Смедеревска Паланка

Драгана Михаиловић, библиотекар саветник, Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, Београд

Доц. др Зорица Мркоњић, Факултет Еколошке пољопривреде, Универзитет Едуконс, Сремска Каменица

Лука Николић, потпуковник ВЈ у пензији, Београд

Проф. др Слободан Николић, редовни професор Медицинског факултета у Београду

Проф. др Гордана Оцић, пензионисани редовни професор Медицинског факултета у Београду

Др Синиша Павловић, специјалиста оториноларингологије, Дом здравља
Лучани са седиштем у Гучи

Др сц. Бојана Б. Петровић, професор струковних студија, Висока
здравствено – санитарна школа струковних студија „Висан“

Проф. др Ивана Б. Петровић, ванредни професор, Одељење за
психологију, Филозофски факултет Универзитета у Београду

Нада Петровић, архивски саветник у пензији, Београд

Проф др Нела Пушкаш, редовни професор Медицински факултет у
Београду

Снежана Савић, историчар уметности, архивист, Историјски архив
„Верослава Вељашевић“, Смедеревска Паланка

Томислав Р. Симоновић, дипл. инж. хемије у пензији, Београд

Петар Станојловић, редовни професор, Факултет савремених уметности
Београд, Радио-телевизија Србије

Доц. др Вељко Тодоровић, бригадни генерал у пензији, Академија
медицинских наука СЛД, Београд

Доц. др Јасна Трбојевић Станковић, Медицински факултет
Универзитета у Београду

Др Волођа Ђуковић, специјалиста медицинске биохемије, Општа
болница Пријепоље

Љубица Урошевић, Европска асоцијација научних новинара (EUSJA),
Београд

ОДРЖАВАЊЕ XV КОНГРЕСА ИСТОРИЧАРА МЕДИЦИНЕ
„800 ГОДИНА СРПСКЕ МЕДИЦИНЕ“
ПОМОГЛИ СУ:

Министарство науке,
технолошког развоја
и иновација Владе
Републике Србије

Српска православна црква
Епархија врањска

Град Врање

ХК ПК „YUMCO“ А.Д.
Врање

Јавна установа
Историјски архив „31.
јануар“ Врање

Хотел „Ponte bianco“
Врање

Гастроентеролошка секција Српског лекарског друштва
Подружница Српског лекарског друштва Горњи Милановац
Подружница Српског лекарског друштва Врање
Хируршка секција Српског лекарског друштва
Интернистичка секција Српског лекарског друштва
Секција ургентне медицине Српског лекарског друштва
Подружница Српског лекарског друштва Смедерево
Подружница Српског лекарског друштва Пожаревац
Подружница Српског лекарског друштва Лазаревац
Хепатолошка секција Српског лекарског друштва
Секција физикалне медицине Српског лекарског друштва
Подружница Српског лекарског друштва Јагодина
Подружница Српског лекарског друштва Велика Плана